NUMELE PROPRIU LA EUGENIO COSERIU[*]

DINU MOSCAL[**]

1. Preliminarii

Diversitatea preocupărilor teoretice ale lui Coseriu şi importanţa contribuţiilor şi a distincţiilor sale în domeniile abordate este cunoscută. Problema numelui propriu ar părea să fie doar o preocupare secundară, dacă se are în vedere că aceasta apare numită numai într-un singur articol, dedicat doar unui anumit aspect, intitulat *Pluralul numelor proprii*. În plus, trebuie avut în vedere anul apariţiei, 1955, aşadar textul este unul dintre primele articole ale lui Coseriu, precum şi faptul că autorul nu a mai revenit asupra acestei teme până la sfârşitul vieţii sale, survenită aproape cincizeci de ani mai târziu, în 2002. Privind această problemă prin prisma detaliilor de mai sus, argumentele pentru o perspectivă coseriană asupra numelui propriu par a fi destul de firave sau chiar inexistente.

Nu la fel stau lucrurile, dacă se ia în considerare faptul că *Pluralul numelor proprii* este doar o parte dintr-un studiu mai amplu, nepublicat ca atare, dar prezent în Arhiva Coseriu de pe pagina Universităţii din Tübingen (www.coseriu.de) până în urmă cu câţiva ani. Documentul, redactat în spaniolă, nu are un titlu, iar cele trei capitole – la care se adaugă un capitol cu caracter introductiv (paginile I–VII) – nu sunt nici ele intitulate, ci sunt structurate pe paragrafe numerotate ierarhic, aşa cum sunt toate publicaţiile lui Coseriu. *Pluralul numelor proprii* nu apare ca atare în document, însă părţi din acesta, redactate într-o primă formă, sunt cuprinse în partea iniţială a primului capitol (începând cu paragraful 1.2.) şi în cel de-al treilea capitol. În schimb, găsim alte două texte, publicate în această formă, care, privite individual, nu par a avea vreo legătură cu problema numelui propriu. Este vorba despre *Logicism şi antilogicism în gramatică*, adică partea a doua a primului capitol (paginile 25–41), şi un articol apărut în spaniolă exact în forma din manuscris, apoi şi în germană, cu titlul *Über die Wortkategorien «partes*

[*] Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului *Practici de traducere a numelor proprii în scrisul românesc premodern (1780–1830)* (PN-II-RU-TE-2014-4-1108).

[**] Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iaşi, Bulevardul Carol I, nr. 11, România.

ALIL, t. LV, 2016, Bucureşti, p. 117–131

BDD-A26944 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:39 UTC)

orationis», versiune la care vom face referire, acesta din urmă corespunzând celui de-al doilea capitol, cu excepția paragrafului introductiv de opt rânduri (paginile 42–60). Problematica părților de vorbire este abordată şi la începutul primului capitol (paginile 12–23). Al treilea capitol (paginile 61–139) tratează propriu-zis numele propriu, conținând, pe lângă o parte din *Pluralul numelor proprii* într-o primă redactare, şi un alt articol publicat, *Determinare şi cadru. Două probleme ale unei lingvistici a vorbirii*, dar nu în forma publicată. Acesta din urmă nu indică prin titlu preocuparea pentru numele propriu, dar statutul său special este evident prin abordarea aproape contrastivă a numelui propriu în raport cu numele comun, alteori în paragrafe separate, determinarea fiind, de altfel, analizată doar în cadrul categoriei numelui în general (Coseriu 2004 [1955–1956]: 296). Aşadar, aproape jumătate din document a fost publicată aproape imediat, însă problema numelui propriu nu apare ca obiectiv de cercetare decât într-unul dintre articole, chiar cel de dimensiuni mai reduse. Însă introducerea şi partea inițială a primului capitol indică în mod clar locul şi motivația acestor articole, ca parte dintr-un cadru mai larg, cel al definirii teoretice a numelui propriu, prin care acesta să se integreze ca realitate distinctă între celelalte realități ale limbii. Referințele la document vor consta doar în indicarea paginii, însă în cazul părților publicate ale acestuia se vor cita lucrările menționate mai sus.

Demersul propus şi expus *ex abrupto* în debutul documentului – în ce constă natura specifică a categoriei lingvistice a numelui propriu – nu este dus până la final de autor, însă nici nu este prezentat ca atare în părțile publicate ale textului. Modul de abordare a acestei entități lingvistice rămâne şi astăzi, la şase decenii distanță de momentul redactării acestui document, în zona descriptivismului şi a logicismului, adică fără trecerea la dezideratul expus de Coseriu: tratarea numelui propriu ca o categorie lingvistică (nu ca o clasă) şi identificarea acesteia în plan lingvistic (nu logic). Obiectivul prezentei lucrări este conturarea perspectivei generale asupra numelui propriu la Coseriu şi poziționarea articolelor menționate în cadrul acesteia, fără a relua lucrurile şi explicațiile teoretice ale conceptelor prezente în articolele publicate. Vom încerca, în acelaşi timp, o punere în evidență a contribuției acestei noi abordări în domeniul cercetării numelui propriu, prin evaluarea posibilităților pentru o definire cât mai clară a acestei categorii lingvistice.

2. Considerații primare

Studiile dedicate numelui propriu sunt şi astăzi – ca şi în momentul redactării documentului supus atenției – dominate de logică şi de descrierea formală, mai exact, acesta este definit (semantic) din punctul de vedere al logicii, iar în descrierea sa gramaticală există o preeminență a laturii formale. Premisa de la care porneşte Coseriu este că problema numelui propriu nu aparține nici logicii, nici gramaticii, ci

BDD-A26944 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:39 UTC)

unei alte discipline, şi anume lingvisticii teoretice: „En efecto, se toma como punto de partida el hecho de que el nombre propio no es una abstracción gramatical o una convención lógica, sino una realidad del lenguaje imediatamente reconocida como tal por la experiencia lingüística de los hablantes, y también del lingüísta como hablante”[1] (p. I). Statutul de premisă este dat de însuşi Coseriu, care atrage atenţia că este un punct de plecare, nu o soluţie, obiectivul final – relevat prin apelul la terminologia lui Leibniz (1972 [1784]) – fiind trecerea de la o argumentaţie intuitivă, neadecvată categoriei numelui propriu (cea logico-gramaticală), la o argumentaţie adecvată (lingvistică).

Punerea în prim-plan a perspectivei lingvistice conduce la constatarea că insuficienţele şi contradicţiile existente în câmpul cercetării numelui propriu au la bază trei percepţii general acceptate: 1) că numele proprii sunt cuvinte „vide” semantic, 2) că o definiţie a numelui propriu trebuie să fie întotdeauna valabilă, indiferent de perspectiva din care este privit limbajul şi 3) că numele proprii se opun numelor comune sub un singur aspect, fiind văzute ca un alt „fel” de nume. Pornind de la aceste percepţii s-a ajuns la distincţii opozitive, uzitate şi astăzi, printre care cea de sens denotativ şi sens conotativ sau opoziţia bazată pe număr[2], constatări care conduc la identificarea unei clase, nu a unei categorii. S-ar putea adăuga că astfel de distincţii îşi menţin statutul nu prin ele însele, ci mai degrabă prin perpetuarea unei interpretări a acestora. Coseriu consideră că numele proprii nu stau în acelaşi plan cu numele comune, ci că „un nombre propio sólo se aplica a objetos ya clasificados mendiante nombres comunes”[3] (p. III) şi că „con respecto a los apelativos, el nombre propio representa, en realidad, otra «capa» del lenguaje: no es nombre de otro «tipo», sino de otro «orden»”[4] (p. III), afirmaţie pe care o regăsim şi în Coseriu 2004 [1955]: 285, chiar în final: „faţă de *apelativ*, numele propriu este un *nume de alt ordin*”. Explicaţia din introducerea documentului nepublicat nu este reluată în articolul publicat, unde concluzia se bazează pe nişte trăsături discutate în planul determinării (Coseriu 2004 [1955–1956]), şi anume că, spre deosebire de apelativ, care este plurivalent, generic şi bidimensional, numele propriu este monovalent, individual şi unidimensional (Coseriu 2004 [1955]: 282).

Însă, înainte de identificarea trăsăturilor specifice ale numelui propriu din perspectiva cadrului şi a determinării sau a trăsăturilor sale la nivel formal, este necesară o fixare a cadrului teoretic general al problematicii categoriei numelui

[1] „Într-adevăr, se ia ca punct de plecare faptul că numele propriu nu este o abstracţie gramaticală sau o convenţie logică, ci o realitate a limbajului imediat, recunoscută ca atare prin experienţa lingvistică a vorbitorilor, precum şi a lingvistului în calitate de vorbitor” [trad. n.].

[2] Opoziţia *nume pentru unul* vs *nume pentru mai mulţi* este discutată în Coseriu 2004 [1955].

[3] „Un nume propriu doar se aplică obiectelor deja clasificate prin intermediul numelor comune” [trad. n.].

[4] „În raport cu apelativele, numele propriu reprezintă, în realitate, un alt «strat» al limbajului: nu este un nume de alt «tip», ci de alt «ordin»” [trad. n.].

BDD-A26944 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:39 UTC)

propriu, întreprindere care necesită întâi o reanaliză a instrumentelor de delimitare tradiționale între numele comun şi numele propriu, la care se adaugă două probleme de lingvistică teoretică: 1) delimitarea de perspectiva logicistă şi 2) definirea părților de vorbire cu statut de categorie lingvistică (a vorbirii) şi desprinderea de perspectiva tradițională în care acestea au statut de clase (lexico-gramaticale).

3. Criterii de delimitare între numele comun şi numele propriu

Abordarea numelui propriu din perspectiva lingvisticii teoretice pretinde o analiză a rezultatelor deja obținute în domeniu. Tradițional, numele propriu este delimitat în cadrul clasei lexico-gramaticale a numelui comun, însă, în opinia lui Coseriu, situarea la nivelul clasei conduce la diverse confuzii, dintre care cele mai importante sunt: confuzia între trăsăturile distinctive şi cele nedistinctive (la nivelul formal al numelui), confuzia între obiect şi concept (între forma materială şi „forma" conceptuală a numelui) şi falsa opoziție între cuvinte semnificative (numele comune) şi cuvinte „nesemnificative/ vide" (numele proprii).

Analiza formală a numelui propriu, adică a ceea ce astăzi intră în studiile de gramatica numelui propriu, a ajuns un adevărat subdomeniu de cercetare. Aportul la cunoaşterea numelui propriu nu poate fi ignorat, însă Coseriu pune o astfel de analiză în raport direct cu obiectul de studiu al gramaticii, adică nişte clase convenționale, în defavoarea realităților limbii vorbite: „las categorías verbales son realidades del lenguaje, que existen independientemente de nuestra decisión de deslindarlas y definirlas"[5] (p. 18). Primatul formei în analiza entităților lingvistice este considerat unul dintre impedimentele majore în demersul definirii numelui propriu:

> „Es perfectamente lícito decir que la «misma» palabra puede ser sustantivo o verbo, nombre propio o nombre común, con la condición de no ovlidar que se está hablando de una „forma" abstracta y que no es ésta la que es sustantivo o verbo, nombre propio o nombre común, sino las palabras significativas que le correspoden. Lo importante es no «reificar» las abstracciones y saber siempre con precisión de qué y e qué plano se está hablando: en efecto, el plano en que un nombre propio y un nombre común pueden considerarse como «la misma» palabra no coincide con el plano en que las respectivas categorías se distinguen"[6] (p. 14–15).

[5] „Categoriile vorbirii sunt realități ale limbajului, care există independent de decizia noastră de a le delimita şi a le defini" [trad. n.] .

[6] „Se consideră că este absolut corect să se afirme că «acelaşi» cuvânt poate fi substantiv sau verb, nume propriu sau nume comun, cu condiția de a nu se pierde din vedere faptul că se vorbeşte despre o «formă» abstractă şi că nu aceasta este substantiv sau verb, nume propriu sau nume comun, ci cuvintele semnificative care le corespund acestora. Importat este să nu se «reifice» abstracțiile şi să se înțeleagă întotdeauna în mod clar despre ce anume şi în ce plan se discută: într-adevăr, planul în care un nume propriu şi un nume comun pot fi considerate «acelaşi» cuvânt nu coincide cu planul în care se disting respectivele categorii" [trad. n.].

BDD-A26944 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:39 UTC)

Entitățile identificate de gramatică s-ar baza pe definiții convenționale rezultate din aplicarea unor astfel de principii apriorice. Referindu-se la categoriile vorbirii („las categorías verbales"), Coseriu atrage atenția în mod explicit că gramatica identifică concepte care nu corespund realității vorbirii:

> „La morfología y la syntaxis no existen antes de la definición formal mediante la que estos conceptos se estructuran; no son realidades del hablar, como las categorías verbales, sino esquemas del *hablar sobre el hablar*, es decir, del *metalenguaje*. La gramática puede, sin duda, establecer «categorías» por definicion, pero éstas no son las categorías concretas del hablar, sino convenciones del metalenguaje"[7] (p. 19).

Prin urmare, aceste „categorii" ale gramaticii nu ar putea să pună în evidență trăsăturile distinctive pertinente ale categoriei numelui propriu, deoarece perspectiva abordării limbajului nu este cea adecvată. Această problemă este de fapt cauza studiului dedicat părților de vorbire. Acestea, aşa cum sunt stabilite în gramatici, creează dificultăți de interpretare a realităților limbii, după cum nu rareori s-a atras atenția (Saussure 1998: 124; Hjelmslev 1968: 8; Pfister 1976; Wilmet 1997: 282–283). Cu atât mai dificil este de delimitat un statut de nouă categorie pentru numele propriu. Coseriu consideră că distingerea între categorie şi clasă, adică reanaliza statutului lingvistic al părților de vorbire pornind de la statutul lor categorial, ar conduce la definiri mai adecvate, ceea ce implică abandonarea conceptului tradițional de „parte de vorbire" în favoarea celui de „categorie a vorbirii".

În ceea ce priveşte confuzia dintre concept şi obiect, este vorba, în esență, de posibilitatea ca un nume comun să poată fi interpretat ca nume propriu (prin unicitatea desemnatului) şi viceversa (folosirea numelor proprii la plural pentru mai multe identități cu acelaşi nume propriu). Altfel spus, omonimia expresiei (aici cu statutul de „obiect") devine argument pentru ambiguitatea conceptelor reprezentate prin respectiva expresie. Forma identică nu poate fi considerată un impediment pentru distingerea a două categorii bazate pe conceptele diferite reprezentate uneori prin aceeaşi expresie. O parte din problematica suscitată de această confuzie este discutată în Coseriu 2004 [1955].

Strâns legată de această confuzie este şi cea de-a treia: falsa opoziție între cuvinte semnificative (numele comune) şi cuvinte „nesemnificative/vide" (numele proprii), care urmează opoziția dintre *formă* şi *simbol*, stabilită în filozofia greacă. Confuzia provine dintr-un raționament bazat pe premise care nu corespund aceluiaşi univers de discurs: în metalimbaj un cuvânt este doar formă (nesemnificativ/vid), însă în discursul propriu-zis este posibil ca unei forme (a expresiei) să îi corespundă

[7] „Morfologia şi sintaxa nu există înainte de definiția formală prin intermediul căreia sunt configurate aceste concepte; nu sunt realități ale vorbirii, aşa cum sunt categoriile vorbirii, ci scheme ale *vorbirii despre vorbire*, adică ale *metalimbajului*. Gramatica poate, desigur, stabili «categorii» prin definiție, însă acestea nu sunt categorii concrete ale vorbirii, ci convenții ale metalimbajului" [trad. n.].

BDD-A26944 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:39 UTC)

semnificaţi diferiţi, ceea ce ar conduce la concluzia că un cuvânt ar putea trece de la o categorie verbală la alta. Desigur, nicăieri nu vom găsi susţinerea unui asemenea raţionament, însă întâlnim rezultatele sale în formulări comun acceptate, precum „formă nominală a verbului" sau altele de acelaşi tip[8]. Problema formei (expresiei) are repercusiuni imediate în identificarea şi distingerea clară a părţilor de vorbire tradiţionale[9] şi, desigur, în identificarea unei categorii „noi", aceea a numelui propriu[10]. Aşadar, această a treia confuzie se integrează, alături de prima, problematicii părţilor de vorbire, prima fiind legată de conţinutul categorial, aceasta din urmă fiind legată de formă (forma expresiei).

După cum lesne se poate observa, aceste trei confuzii ar fi putut fi prezentate într-un mod mai clar, dacă s-ar fi avut ca punct de plecare semnul lingvistic şi raportul de desemnare. Astfel, confuzia între trăsăturile distinctive şi trăsăturile nedistinctive priveşte problema semnificantului, falsa opoziţie între cuvinte semnificative şi cuvinte „nesemnificative/ vide" priveşte problema semnificatului – dar, parţial, şi a semnificantului –, iar confuzia între obiect şi concept priveşte problema desemnării (raportul dintre semnul lingvistic şi obiect). Acestea sunt abordate din diverse perspective cu scopul identificării categoriei numelui propriu, însă ele sunt probleme cu caracter general. Coseriu nu duce la bun sfârşit demersul său de a da o identitate lingvistică numelui propriu, o mare parte a studiului său situându-se la nivelul general. Astfel se şi explică de ce mai mult de jumătate din acest studiu a fost publicat în articole care nu au ca obiectiv direct identificarea numelui propriu. Tratarea cuvântului în raport cu desemnatul corespunde perspectivei logice, astfel că o direcţie a studiului este problema logicismului (şi a antilogicismului) în gramatică. Identificarea părţilor de vorbire pe baza conţinutului lexical, care este de fapt o prelungire a logicismului, nu conduce la identificarea unor categorii, ci a unor clase corespondente realităţilor desemnate, aceasta fiind cea de-a doua problemă majoră ce trebuie depăşită în vederea identificării categoriei numelui propriu. Aceasta este tratată în articolul dedicat părţilor de vorbire şi cel dedicat pluralului numelor proprii (Coseriu 2004 [1955]). Problema formală (specificul morfologiei numelui propriu) este tratată dintr-o perspectivă diferită de cea tradiţională, prin trecerea în prim-plan a funcţiei în detrimentul formei. Aici se aduc şi cele mai relevante contribuţii în stabilirea categoriei numelui propriu. În *Determinare şi cadru* se regăsesc majoritatea acestor contribuţii, într-o formă revizuită, însă unele pasaje dedicate numelui propriu nu mai apar. Aşadar, obiectivul propus – determinarea naturii specifice a categoriei numelui propriu – este considerat o problemă de lingvistică teoretică, atunci când este vorba despre categorie ca

[8] Aici nu intră formulările de acelaşi tip aparţinând unor alte paradigme culturale, cum ar fi cele din gramatica lui Dionysios Thrax.

[9] Vezi istoricul articolului ca parte de vorbire.

[10] Distincţia între apelativ şi nume propriu nu a fost niciodată neobservată.

BDD-A26944 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:39 UTC)

atare, dar la aceasta se adaugă şi necesitatea confirmării ei în planul formal, ca reprezentare a concretului (funcției în vorbire).

4. Categoria lingvistică a numelui propriu. Logicismul şi teoria părților de vorbire

Dificultatea majoră întâmpinată la acest nivel este considerată tradiția gramaticii. Problema logicismului şi a antilogicismului este tratată la nivel general în Coseriu 2004 [1956], unde se evidențiază păstrarea unei perspective logiciste în gramatică, ceea ce a condus la o abordare a limbii ca fiind constituită din clase de cuvinte, acestea din urmă fiind considerate unități individuale, reprezentări conceptuale ale unor realități. Spre deosebire de această perspectivă, care conduce la clase de semnificații, o perspectivă lingvistică, eliberată de logicism, trebuie să conducă la categorii ale limbii (ca vorbire), care sunt moduri semnificative universale. Altfel spus, clasele, care sunt mulțimi de conținuturi, nu pot da seama de funcționarea acestora, deoarece aceasta poate fi identificată doar prin modalitatea existenței conținutului, şi nu prin conținutul însuşi. În acelaşi timp, direcția antagonistă, antilogicismul, conduce la o preeminență a formei în gramatică. Articolul, publicat în forma inițială, este de fapt un prim pas al demersului preliminar privind categoriile lingvistice la nivel general, la care se adaugă, ca obiectiv final, identificarea categoriei numelui propriu. În textul nepublicat, articolul este urmat de un scurt paragraf concluziv, în care se indică faptul că aceste rezultate de ordin general au statut de fundamente necesare pentru problema particulară a studiului, adică numele propriu (p. 40).

Al doilea pas al acestui demers este analiza critică a conceptului de „parte de vorbire”. Publicat fără nicio modificare aproape douăzeci de ani mai târziu (Coseriu 1987 [1972]), acest capitol pune în evidență utilitatea aplicării conceptelor şi perspectivei propuse anterior. Astfel, părțile de vorbire trebuie să fie percepute ca unități ale vorbirii, şi nu ca unități semantice individuale, aceasta însemnând înscrierea lor într-o altă paradigmă: trecerea de la clase de cuvinte (bazate pe conținutul lexical) la categorii de cuvinte (bazate pe conținutul categorial). De fapt, în analiza propriu-zisă a textelor, această problemă este depăşită. De exemplu, o formă infinitivală în poziție de subiect nu a creat niciodată probleme în analiza frazei. Însă vizate sunt explicațiile teoretice, care împiedică cunoaşterea clară, cu argumente adecvate a realității lingvistice. O descriere a elementelor unei clase, prin apelul la semnificația lexicală, aşa cum se procedează tradițional, este o eroare de perspectivă, care anulează din start posibilitatea unei definiri adecvate. Părțile de vorbire sunt, aşa cum o spune şi sintagma însăşi, categorii ale vorbirii (nu ale lexicului), iar acestea se identifică pe baza semnificației categoriale, nu a semnificației lexicale. Unul dintre exemplele date este cuvântul *verde*, care, conform semnificației lexicale este un adjectiv, dar care, din perspectiva

BDD-A26944 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:39 UTC)

informației categoriale, poate fi şi este şi substantiv[11], ca, de altfel, orice adjectiv sau orice formă infinitivală (care poate fi verb sau substantiv). Coseriu atrage atenția asupra unui *cum* al semnificației, şi nu asupra lui *ce* al semnificației. Pe baza acestui *cum* (semnificația categorială) se identifică funcția lui *ce* (semnificația lexicală). Coseriu nu ignoră factorii lingvistici care conduc la interpretarea părților de vorbire ca fiind clase – impresia că există o coincidență între categoriile realității şi cele ale limbajului, legătura strânsă dintre semnificații categoriali şi cei lexicali, îndeosebi în limbile indo-europene, şi, nu în ultimul rând, percepția limbii ca „știință" a utilizării elementelor semnificative ale limbii, şi nu ca „un sistem funcțional" (Coseriu 1987 [1972]: 39–40) –, însă factorul decisiv care împiedică o viziune omogenă asupra părților de vorbire este tradiția gramaticii. De exemplu, se are în vedere conținutul semantic pentru a se defini substantivul şi verbul[12], însă adverbul este definit pe baza funcționalității (Coseriu 1987 [1972]: 42). Tot aici este discutat şi statutul copulei, însă doar foarte scurt, ținându-se cont de complexitatea problemei (cf. Moscal 2013a). Această abordare a gramaticii este pusă pe seama utilității ei practice, însă definițiile devin astfel eterogene.

Definițiile clare şi adecvate pentru părțile de vorbire sunt un deziderat mai vechi al lingvisticii, dar şi dificil de realizat, fapt exprimat poate cel mai bine de către Saussure: „Pe ce se bazează clasificarea cuvintelor în substantive, adjective etc.? [...] Astfel, lingvistica lucrează fără încetare cu concepte făcute de gramaticieni, concepte despre care nu se ştie dacă într-adevăr corespund unor factori constitutivi ai sistemului limbii. Dar cum să o ştim? Şi dacă aceste concepte sunt nişte fantome, ce realități să le opunem?" (Saussure 1998: 124). Coseriu problematizează acest aspect, identifică lipsa unității de perspectivă şi de metodă, arată care ar trebui să fie principiile de bază ale unei cercetări adecvate, însă o abordare propriu-zisă a acestei probleme nu este schițată în studiul pe care-l avem aici în vedere. În finalul secțiunii dedicate părților de vorbire, el pune accent pe necesitatea abordării acestor entități ca „moduri semnificative" ale cuvintelor în actul concret al vorbirii – „Die Wortkategorien sind *Bedeutungsweisen* der Wörter in der konkreten Sprechtätigkeit" (Coseriu 1987 [1972]: 43)[13] –, precum şi pe utilitatea demersurilor făcute în această direcție, chiar dacă acestea nu corespund definițiilor date părților de vorbire. Partea a doua a studiului reflectă o astfel de abordare şi reprezintă contribuția propriu-zisă a lui Coseriu în domeniul numelui propriu, o parte din aceasta fiind publicată într-o formă revizuită în Coseriu 2004 [1955] şi în Coseriu 2004 [1955–1956].

[11] „In der tat können nämlich alle Wörter als Subjekt fungieren, eben weil alle substantivische Wert annehmen können". [„De fapt, toate cuvintele pot îndeplini funcția de subiect, tocmai pentru că toate pot căpăta valoare substantivală" – trad. n.] (Coseriu 1987 [1972]: 32).

[12] În realitate, definițiile semantice (lexicale) nu pot atinge acest țel (cf. Moscal 2013a: 34–38).

[13] „Categoriile de discurs sunt *moduri semnificative* ale cuvintelor în actul concret al vorbirii" (Coseriu 1987 [1972]: 43).

BDD-A26944 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:39 UTC)

5. Caracteristici ale numelui propriu

Aşa cum în abordarea teoretică nu este vorba despre o reinterpretare a datelor existente, ci despre o schimbare de perspectivă prin observarea entităţilor lingvistice în planul actului lingvistic, la fel se întâmplă şi la nivelul abordării descriptive: cercetarea la nivel formal a numelui propriu trebuie să considere forma doar ceea ce şi este în realitate, adică cea care stă pentru un conţinut, şi nu să fie studiată pentru ea însăşi, ca şi cum ar avea un conţinut. Partea a treia a studiului are în vedere identificarea numelui propriu în cadrul categoriei nominale pe baza caracteristicii ei definitorii: determinarea. Secţiunea publicată, reprezentativă pentru această a treia parte, este *Determinare şi cadru*, care reprezintă contribuţia coseriană cea mai importantă în analiza numelui propriu[14]. *Pluralul numelor proprii* este analiza unui aspect al determinării, aspect care se dovedeşte a avea o relevanţă scăzută: „opoziţia *unu–mulţi* este, fără îndoială, prea simplă şi insuficientă” (Coseriu 2004 [1955]: 285). Categoria determinării nu este analizată în mod tradiţional, adică pornind de la forme, cărora le corespund nişte funcţii: „ceea ce urmează să se spună despre «determinatori» trebuie să înţelegem că se referă la aceste trăsături formale considerate ca instrumente ale cutării sau cutării *funcţii*, şi nu ca simple elemente materiale” (Coseriu 2004 [1955–1956]: 298). În textul original apar observaţii radicale cu privire la încercările de a descrie numele propriu de pe poziţiile tradiţionale. Pornind de la observaţiile lui Hjelmslev (1928: 334–335) – care consideră că numele în general se poate defini prin categoria articolului şi că numele propriu ar avea acelaşi comportament gramatical cu cel al pronumelor – sau ale altor lingvişti care susţin relevanţa articolului (Gardiner 1940: 24–25, Bloomfield 1933: 205), dar şi aprofundând critica iniţiată de Brøndal (1928: 9–13 [41–49[15]]), Coseriu consideră că definirile cu caracter formal (morfologice) nu pot fi relevante în încercarea de a da identitate categoriei numelui propriu:

> „Es penoso tener que concluir que estas descripciones – que aspiran, sin duda, a conferir una mayor rigurosidad a la gramática –, además de ser incompletas, no son «estructurales», pues no consideran las palabras en las estructuras en que funcionan; no son «funcionales», pues no consideran los pleremas como semánticamente funcionantes y no comprueban las funciones efectivas que los morfemas desempeñan con respecto a los pleremas con que se combinan; y no son «racionales», pues no se basan en ningún principio racional, sino en simples convenciones, que, además, se aplican sin suficiente coherencia”[16] (p. 69).

[14] Aceasta ar trebui corelată cu Hjelmslev 1928: 296–340, chiar dacă trimiterea la Hjelmslev nu mai apare în articolul publicat (Coseriu 2004 [1955–1956]).

[15] Trimiterile lui Coseriu sunt făcute la textul integral, în daneză, problema numelui propriu fiind discutată la aceste pagini, apoi la p. 81–85, care nu apar în rezumatul citat aici.

[16] „Este regretabil să ajungi la concluzia că aceste descrieri – care aspiră, fără îndoială, să confere o mai mare rigurozitate gramaticii –, pe lângă faptul că sunt incomplete, nu sunt

BDD-A26944 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:39 UTC)

Caracterizările „exterioare”, fie ele formale, istorice sau psihologice, sunt privite dintr-o altă perspectivă: „los nombres propios no son tales porque presenten ciertos rasgos exteriores, sino, al contrario, presentan etsos rasgos porque son nombres propios”[17] (p. 61). Altfel spus, nu forma are o funcție, ci funcția are o formă. Această schimbare de perspectivă legată de nivelul descriptiv al numelor proprii este urmarea unei schimbări de perspectivă în plan general, de fapt depășirea celei corespunzătoare planului abstract şi limitat al limbii prin asumarea celei corespunzătoare planului concret şi general al vorbirii (Coseriu 2004 [1955–1956]: 287–297). În acest plan general al vorbirii, Coseriu identifică două probleme majore la nivelul numelui: determinarea şi cadrul. Desigur, o problemă cu un nivel de complexitate mult mai ridicat ar fi analiza cadrului de la nivelul verbului, însă alegerea numelui este făcută în vederea identificării numelui propriu. De altfel, articolul publicat (Coseriu 2004 [1955–1956]) păstrează observațiile legate de numele propriu, care apar după fiecare trăsătură discutată.

Analiza determinării constituie tema majoră în identificarea funcțiilor numelui propriu. În forma nepublicată sunt propuse trei tipuri de determinatori: simpli actualizatori, determinatori descriptivi şi determinatori de clasă (p. 76–80). În Coseriu 2004 [1955–1956]: 297–314, tipologia determinării nominale este reorganizată în „patru tipuri de operații”: actualizare, discriminare, delimitare şi identificare. Ultimul tip din tipologia inițială, „determinatorii de clasă” are un rol decisiv în distingerea categoriei numelui propriu, care, spre deosebire de apelativ, nu numeşte orice individ al unei clase, ci un anumit individ. Acest tip se regăseşte în operațiile de discriminare, unde cuantificatorii rămân ca atare (adjectivul pronominal nehotărât plural, numeralul), iar operația de selectare cuprinde selectorii (articolul nehotărât şi adjectivul pronominal nehotărât singular) şi individuatorii (adjectivul pronominal nehotărât singular, adjectivele pronominale demonstrative), între care se află subtipul special al individualizatorilor, explicat doar ca „individuarea unui singular” (Coseriu 2004 [1955–1956]: 306). Desigur, cuantificarea nu poate fi aplicată numelui propriu, pentru că nu avem a face cu elemente ale unei clase (*trei scaune* vs **trei Eugeni*/ *Eugenii*), diferență care face posibilă utilizarea cuantificării cu efect stilistic în cazul numelor proprii (*doi Olari* ‘doi membri ai familiei Olaru/ două persoane cu numele Olaru’, *trei Eugeni*/ *Eugenii* etc.). La fel este şi în cazul selectorilor şi a individuatorilor, care pot fi utilizați doar cu funcție stilistică.

«structurale», deoarece nu au în vedere cuvintele în structura în care funcționează; nu sunt «funcționale», deoarece nu au în vedere pleremele ca funcționante din punct de vedere semantic şi nu confruntă funcțiile reale pe care le îndeplinesc morfemele în raport cu pleremele cu care se combină; şi nu sunt «raționale», deoarece nu se bazează pe vreun principiu rațional, ci pe simple convenții, care, în plus, se aplică fără suficientă coerență” [trad. n.].

[17] „Numele proprii nu sunt aşa cum sunt pentru că prezintă anumite trăsături exterioare, ci, dimpotrivă, prezintă aceste trăsături pentru că sunt nume proprii” [trad. n.].

BDD-A26944 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:39 UTC)

Aceste constatări cu privire la comportamentul gramatical al numelui propriu trebuie explicate prin natura categorială a acestuia. Înțelegerea registrului în care funcționează anumiți determinanți relevă funcția diferită pe care aceştia o au în cazul numelor proprii. Fără această distincție se poate ajunge la afirmația că numele propriu şi apelativul ar avea trăsături comune. Coseriu face această observație: „El nombre propio no admite tampoco la variación gramatical de número, si ella implica una cuantificación”[18] (p. 82). *Pluralul numelor proprii* este dedicat exclusiv acestei probleme. Afirmațiile de acest gen sunt făcute şi pentru celelalte cazuri, în care determinanții nu îndeplinesc aceeaşi funcție ca atunci când determină un apelativ.

„El nombre propio no necesita actualizadores porque es de por sí *actual*; y no admite indeterminadores porque su objeto no se presenta como ejemplo de una «clase». O, más detalladamente, el nombre propio no admite cuantificadores porque es *unidimensional*; no admite particularizadores porque es *monovalente*, es decir que su objeto es siempre «definido»: no puede ser *uno* entre *varios*; no recibe seleccionadores porque es siempre *individual*, es decir que su objeto mental se relaciona necesariamente con un objeto real (aunque éste puede ser sólo *intencional* y no existir como objeto de la naturaleza); y no recibe situadores porque es *independiente de la situación*”[19] (p. 83).

> De fapt, există o trăsătură fundamentală a numelui propriu, din care decurg cele secundare: numele propriu este individual, adică este determinat prin natura sa, motiv pentru care nu poate forma o clasă, astfel încât un membru sau anumiți membri ai clasei să poată primi discriminatori (cuantificatori, particularizatori etc.): „numele proprii semnifică entități deja discriminate” (Coseriu 2004 [1955–1956]: 303). Acest lucru este exprimat de o manieră directă în textul nepublicat: „Si *A* es nombre propio, entonces *A* no necesita actualizadores y no admite indeterminadores”[20] (p. 84).

Operația de discriminare (corespondentă determinatorilor de clasă din textul nepublicat) este decisivă în delimitarea categoriei numelui propriu față de categoria apelativului. Deşi ultima parte a studiului conține şi o încercare de tipologie a substantivului propriu şi abordează şi problema traducerii, acestea nu aduc contribuții importante în aceste direcții. Probabil că din acest motiv nici nu au fost

[18] „Numele propriu nu admite nici variația gramaticală, dacă aceasta implică o cuantificare” [trad. n.].

[19] „Numele propriu nu necesită actualizatori pentru că este prin natura sa *actual*; şi nu admite individualizatori pentru că referentul său nu se prezintă ca reprezentant al unei «clase». Sau, mai detaliat, numele propriu nu admite cuantificatori pentru că este *unidimensional*; nu admite particularizatori pentru că este *monovalent*, adică obiectul său este întotdeauna «definit»; nu poate fi *unul* între mai *mulți*; nu admite selectori pentru că este întotdeauna *individual*, adică obiectul său mental este în relație necesară cu un obiect real (chiar dacă acesta poate fi doar *intențional*, fără să existe ca obiect al realității naturale); şi nu primeşte situatori pentru că este *independent de situație*” [trad. n.].

[20] „Dacă *A* este nume propriu, atunci *A* nu necesită actualizatori şi nu admite individualizatori” [trad.n.].

BDD-A26944 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:39 UTC)

publicate. Unul dintre aspectele discutate în diferite situații este asistematicitatea numelui propriu, atât în cadrul categoriei numelui propriu, cât şi în raport cu numele comun. Unul dintre instrumentele de bază este distincția stabilită la nivel teoretic între „clasă" şi „categorie", cărora le corespund un semnificat lexical şi un semnificat categorial, numai acesta din urmă conducând către trăsături distinctive. Un caz în care această distincție are un aport decisiv este cel al numelor comune cu un singur desemnat, sau, pentru a se păstra descrierea formală, al numelor comune cărora le corespunde o clasă cu un singur element.

Pe aceeaşi bază se discută şi pluralul numelor proprii. Gradul maxim de relevanță îi revine însă, aşa cum s-a constatat, operației de discriminare. Astfel, comportamentul formal specific al numelui propriu în cazul discriminatorilor trebuie să aducă o contribuție la identitatea sa categorială. Spre exemplu, observăm că în limba română apare în câteva cazuri o formă de genitiv-dativ specifică antroponimelor feminine terminate în *-a*: *Vioricii*, dar şi *Viorică*i; *Olgă*i, dar nu şi **Olgii* (însă nu şi *prisăcii*/**prisacă*i). Forma de genitiv-dativ cu bază de singular nu este o „abatere" de la normă, ci este un indiciu categorial al numelui propriu (lipsa formei de plural, de la care să se formeze forma de genitiv-dativ), adică nu admite cuantificarea, decât atunci când se urmăresc efecte stilistice. La fel trebuie abordată şi poziția articolului în cazul numelor proprii. Astfel se identifică cauza formală a flexiunii specifice a numelui propriu, adică individualitatea, nicidecum o cauză finală, aşa cum consideră Coteanu, când vorbeşte despre „nevoia de a se crea un sistem simetric de articulare a numelor proprii" (Coteanu 1956: 59).

Problema discriminatorilor la nivelul numelui propriu – derivată din trăsătura de bază, individualitatea – este strâns legată de formele de plural, motiv pentru care acest aspect particular este discutat separat în Coseriu 2004 [1955]. Unul dintre tipurile de plural analizate este cel al numelor proprii „colective" (*Azore*, *Pirinei*), explicate prin „*multiplicitatea obiectului desemnat*" şi calificate ca fiind „singulare": nu sunt nume de clasă sau „generice" pentru că nu-i pot desemna şi pe membrii unui ansamblu, ci se aplică numai ansamblului în totalitatea sa" (Coseriu 2004 [1955]: 278). Există însă un caz în care pluralul este format din individualități, ceea ce ne conduce către un plural „sintetic", nu „colectiv". Alexandriile (re)întemeiate de Alexandru Macedon sunt individualități incontestabile, care nu intră în serie cu pluralele, precum oiconimele *Agapiile*, *Botoşancile*, *Corlățelele*, *Dămilenile*, *Hârsovele*, *Târgurile Focşanii* sau chiar precum hidronimele *Fălcăuțele* şi *Başeiele*, prin care desemnează un ansamblu văzut ca o unitate, fapt ilustrat şi prin plurale precum *Cogeştile Amândouă*, *Domoşenii Toți* (pentru detalii, vezi Moldovanu 2014 s.v.). Spre deosebire de acestea, Alexandriile nu formează un ansamblu. Totuşi, nici în acest caz discriminatorii nu funcționează cu valoarea pe care o au când determină apelative, ceea ce confirmă observația din finalul studiului dedicat distincției dintre singular şi plural, şi anume că aceasta este „prea simplă şi insuficientă" (Coseriu 2004 [1955]: 285). Prin urmare, individualitatea nu poate fi pusă în legătură cu singularul, chiar dacă pluralul unui nume propriu nu este

BDD-A26944 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:39 UTC)

„colectiv", ci „sintetic", pentru că individualitatea sa presupune că „obiectul său mental este în relație necesară cu un obiect real (chiar dacă acesta poate fi doar *intenţional*, şi să nu existe ca obiect al realității naturale)" (p. 83, vezi *supra*). Deşi această explicație este considerată un detaliu, aceasta ar fi putut fi dusă mai departe prin explicarea relației dintre obiectul mental şi cel real, precum şi la încadrarea acestor două concepte în terminologia consacrată în lingvistică. Obiectul „real" este cu siguranță realitatea desemnată, iar necesitatea relației dintre obiectul „mental" şi cel „real", indică o relație cu o individualitate a realității, nu cu o clasă a realității, aşa cum este în cazul apelativelor. Altfel spus, în cazul obiectului mental al numelui propriu nu se poate vorbi despre o semnificație prin care să se indice o clasă, ci despre o reprezentare a individualității desemnate (vezi şi Raible 1985: 5–6; Moscal 2013b: 151–154). Urmând această cale, numele propriu trebuie definit ca semn lingvistic specific, unde raportului semnificant–semnificat–referent, valabil în lexicul comun, îi corespunde un alt raport în cazul numelui propriu, adică semnificant–reprezentare–referent. Individualitatea numelui propriu este dată de individualitatea referentului, care nu poate conduce la un concept (semnificat), pentru că nu dă trăsăturile comune ale unei clase, ci reprezintă un obiect anume.

Coseriu nu a dezvoltat în această direcție teoria sa cu privire la numele propriu, însă trecerea de la funcționarea numelui propriu în vorbire la structura numelui propriu ca semn lingvistic ar trebui să ofere explicațiile pentru modul său de funcționare, iar modul său de funcționare specific să confirme structura sa internă specifică.

6. Concluzii şi deziderate

Preocuparea lui Coseriu pentru numele propriu se identifică în genere cu un singur articol al său, *Pluralul numelor proprii*, deşi ar trebui să fie şi un al doilea, *Determinare şi cadru*[21], fără să se facă vreo asociere cu alte două articole (Coseriu 2004 [1956] şi Coseriu 1987 [1972]), care, deşi sunt teoretice şi situate la nivelul lingvisticii generale, au ca obiectiv final oferirea unui cadru teoretic adecvat pentru analiza numelui propriu. Confruntarea articolelor publicate cu documentul din care au fost extrase indică o direcție de cercetare a numelui propriu, nefinalizată de Coseriu, dar şi nepreluată în studiile dedicate numelui propriu. Plasarea problematicii teoretice a numelui propriu în cadrul lingvisticii şi schimbarea de perspectivă în analiza numelui propriu prin analiza sa la nivelul vorbirii pot fi

[21] Nici lucrările de referință nu fac excepție, singura sursă bibliografică coseriană legată de numele propriu fiind doar primul articol (Sørensen 1963, Gary-Prieur 1994, Jonasson 1994 nu fac referință nici la acesta), calificat de însuşi Coseriu ca fiind irelevant, în timp ce *Determinare şi cadru*, care aduce reale contribuții în domeniu, a fost ignorat (Vaxelaire 2005, Anderson 2007, Van Langendonck 2007). Nici lucrările de mai mari dimensiuni dedicate cercetării numelui propriu din lingvistica românească nu fac vreo referire la acest al doilea studiu (Tomescu 1998, Broşteanu 2005, Gînsac 2013).

BDD-A26944 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:39 UTC)

considerate şi astăzi un deziderat. Dificultatea majoră pentru realizarea acestor obiective este depăşirea convenţiilor tradiţionale, cu un trecut marcat de influenţa logicii, la nivelul părţilor de vorbire, dar şi o reconsiderare a analizei gramaticale, unde forma are un statut privilegiat faţă de funcţie[22]. Probabil că tocmai aceste chestiuni de la nivel general împiedică o definire adecvată lingvistic a numelui propriu şi că aşa se şi explică abandonul acestui proiect de tinereţe al lui Coseriu. Însă o analiză a rezultatelor obţinute în domeniul numelui propriu în care să se aibă în vedere observaţiile făcute de Coseriu, chiar şi dezvoltarea acestei perspective, ar putea aduce mai multă coerenţă în lingvistica numelui propriu.

BIBLIOGRAFIE

Anderson 2007 = John M. Anderson, *The Grammar of Names*, London, Oxford University Press.

Bloomfield 1933 = Leonard Bloomfield, *Language*, London, George Allen & Unwin Ltd.

Broşteanu 2005 = Monica Broşteanu, *Numele lui Dumnezeu în Coran şi în Biblie*, Iaşi, Editura Polirom.

Brøndal 1928 = Viggo Brøndal, *Les parties du discours. Partes orationis. Études sur les catégories du langage*. Résumé d'un ouvrage danois intitulé *Ordklasserne*, Copenhague, G.E.C. Gad.

Coseriu 1987 [1972] = Eugenio Coseriu, *Über die Wortkategorien («partes orationis»)*, în *Formen und Funktionen. Studien zur Grammatik*, Tübingen, Max Niemeyer, p. 24–44.

Coseriu 2004 [1955] = Eugeniu Coşeriu, *Pluralul numelor proprii*, în *Teoria limbajului şi lingvistica generală. Cinci studii*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, p. 265–285.

Coseriu 2004 [1955–1956] = Eugeniu Coşeriu, *Determinare şi cadru. Două probleme ale unei lingvistici a vorbirii*, în *Teoria limbajului şi lingvistica generală. Cinci studii*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, p. 287–329.

Coseriu 2004 [1956] = Eugeniu Coşeriu, *Logicism şi antilogicism în gramatică*, în *Teoria limbajului şi lingvistica generală. Cinci studii*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, p. 239–264.

Coteanu 1956 = I. Coteanu, *Despre poziţia articolului în limba română*, în „Studii şi cercetări lingvistice", VII, p. 57–74.

Gardiner 1940 = Alan H. Gardiner, *The Theory of Proper Names. A Controversial Essay*, London, Oxford University Press.

Gary-Prieur 1994 = Marie-Noëlle Gary-Prieur, *Grammaire du nom propre*, Paris, PUF.

Gînsac 2013 = Ana-Maria Gînsac, *Teonimie românească. Concept, metodă, probleme*, Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza".

Hjelmslev 1928 = Louis Hjelmslev, *Principes de grammaire générale*, København, Bianco Lunos Bogtrykkeri.

Hjelmslev 1968 = Louis Hjelmslev, *Die Sprache*, Darmstadt, Wissenschaftliche Buchgesellschaft.

Jonasson 1994 = Kerstin Jonasson, *Le nom propre. Construction et interprétations*, Louvain-la-Neuve, Duculot.

Leibniz [1784] 1972 = G. W. Leibniz, *Meditaţii cu privire la cunoaştere, adevăr şi idei*, în *Opere filozofice*, I, traducere de Constantin Floru, studiu introductiv de Dan Bădărău, notiţe introductive şi note de Dan Bădărău şi Constantin Floru, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, p. 23–38.

[22] Jonasson (1994: 13) pune problema identificării numelui propriu cu o funcţie sau cu o formă, însă pornind de la o altă lucrare a lui Coseriu.

BDD-A26944 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:39 UTC)

Moldovanu 2014 = Dragoş Moldovanu (coord.), *Tezaurul toponimic al României. Moldova*, volumul II, *Mic dicţionar toponimic al Moldovei. Structural şi etimologic*, Partea 1. *Toponime personale*, Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza".
Moscal 2013a = Dinu Moscal, *Logique et grammaire dans la définition du verbe copulatif*, în „Logos & Episteme", IV, 1, p. 31–51.
Moscal 2013b = Dinu Moscal, *Teoria câmpurilor lexicale*, Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza".
Pfister 1976 = Raimund Pfister, *Zur Geschichte der Begriffe von Subjekt und Prädikat*, în „Münchener Studien zur Sprachwissenschaft", 35, p. 105–119.
Raible 1983 = Wolfgang Raible, *Zur Einleitung*, în Helmut Stimm, Wolfgang Raible (eds.), *Zur Semantik des Französischen* („Beihefte zur Zeitschrift für französische Sprache und Literatur", Band 9), Steiner, Wiesbaden, p. 1–24.
Saussure 1998 = Ferdinand de Saussure, *Curs de lingvistică generală*, publicat de Charles Bally şi Albert Sechehaye, în colaborare cu Albert Riedlinger, ediţie critică de Tullio De Mauro, traducere şi cuvânt-înainte de Irina Izverna Tarabac, Iaşi, Editura Polirom.
Sørensen 1963 = Holger Steen Sørensen, *The meaning of proper names with a definiens formula for proper names in modern english*, Copenhagen, G.E.C. Gad.
Tomescu 1998 = Domnița Tomescu, *Gramatica numelor proprii în limba română*, Bucureşti, Editura All.
Van Langendonck 2007 = Willy Van Langendonck, *Theory and Typology of Proper Names*, Berlin – New York, Mouton de Gruyter.
Vaxelaire 2005 = Jean-Louis Vaxelaire, *Les noms propres. Une analyse lexicographique et historique*, Paris, Honoré Champion.
Wilmet 1997 = Marc Wilmet, *Grammaire critique du français*, Louvain-la-Neuve, Duculot.

THE PROPER NAME IN EUGENIO COSERIU'S WORK

ABSTRACT

Coseriu's contribution to the field of proper names is basically known due to one article published at the beginning of his career. The article is actually part of a larger study that remained unfinished and from which three other articles on general topics were published. One of them, entitled *Determinacion y entorno*, is directly related to the issue of proper names due to the very nature of its objective: discussing nominal determination. The published part of this document receives a whole new value when regarded in its primary context, while its presentation emphasizes a unique perspective upon the modality of defining proper names, both theoretically and descriptively. At the theoretical level, Coseriu argues that proper names should be defined in terms of a linguistic category and not in terms of a class, as parts of speech are usually perceived. At the descriptive level, the traditional perception is reversed: the function takes precedence over the form. The latter is nothing but a representation of the former. Although belonging to a different age and despite the fact that it remained unfinished, this document provides a research direction that has not been explored yet.

Keywords: *Coseriu*, *proper name*, *linguistic category*, *parts of speech*, *nominal determination*

BDD-A26944 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:39 UTC)

BDD-A26944 © 2016 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:39 UTC)